

Partijen kiezen ook lokaal electorale eieren voor hun geld

Recentelijk verscheen het boek 'Lokaal DNA ontleed. Inspirerend vuur voor en door lokale bestuurders' (Vanden Broele). In dit boek wordt er, aan de hand van 36 bijdragen van lokale bestuurders die vanuit hun 'roeping' dagdagelijks aan de lokale besturen vorm geven, op zoek gegaan naar de drijfveren achter de lokale dynamiek.

Eén van de bijdragen is van de hand van gewezen partijvoorzitster van Open VLD en huidig burgemeester van Aarschot Gwendolyn Rutten. Ze 'hertaalde' haar bijdrage in een opiniestuk in De Standaard van 8 en 9 januari 2022. Haar tekst kreeg de titel 'Lokale partijen zijn achterhaald'. Haar opiniebijdrage kreeg terecht de nodige weerklank. Rutten stelde immers '(...) dat partijen op lokaal vlak stilaan achterhaald zijn. Misschien (nog) niet als structuur of als ondersteuningsmiddel, wel als motivatie bij het stemmen. De kiezer heeft de lokale partijen opgedoekt, al hebben die partijen dat zelf nog niet door. Uiteraard zijn er kanalen nodig om protest en ontevredenheid te uiten. Vanzelfsprekend spelen extremisten daar op in. Maar als het gaat over de vijf centumpartijen in het Vlaamse landschap, ziet de kiezer op lokaal niveau nauwelijks nog het verschil. Hoe sneller die partijen inzien dat ze moeten samenwerken, hoe meer de burger erbij gebaat is. Fietspaden hebben geen politieke kleur (...). Veiligheid is niet blauw en meer groen is niet groen. Het is allemaal gewoonweg goed bestuur.' Rutten is van mening dat ideologie op lokaal niveau zo goed als onbestaande is. 'Ideologie is theorie, de gemeente is praktisch. Ideologie verdeelt, een gemeente brengt mensen samen. Ideologie is star, een gemeente besturen betekent per definitie soepel zijn.'

Uiteraard snap ik wat Rutten hiermee bedoelt. Ze heeft zeker een punt als ze poneert dat ideologie minder een rol speelt op het lokale niveau. Ik deel echter haar mening niet dat ideologie zo goed als 'onbestaande' is binnen de lokale politiek. Ondanks het feit dat er vooral probleemoplossingsgericht wordt nagedacht, blijft ideologie toch nog een niet onbelangrijke rol spelen in onze gemeenteraadszalen. Net zoals politici op de 'hogere' politieke echelons moeten lokale mandatarissen immers keuzes maken, moeten ze prioriteren wat ze met de beschikbare financiële middelen gaan doen. Al naargelang de politieke partij, coalitie zullen er toch (deels) andere keuzes worden gemaakt. Een keuze voor een fietspad, voor meer groen, voor meer verkeersveiligheid, voor minder belastingen, het al dan niet privatiseren van bepaalde diensten,... zijn wel degelijk ideologische keuzes. Mochten politici allen dezelfde ideeën hebben zouden ze ongetwijfeld allemaal lid zijn van dezelfde politieke partij...

Rutten lanceert ook een oproep om lokale lijsten los te koppelen van de nationale partij. Bij Open VLD kregen zowel Gent als Oostende al de nodige aandacht. In deze centrumsteden wordt de 'loskoppeling' ongetwijfeld de realiteit. Ook CD&V-Burgemeester Dirk De Fauw kon recent in de Krant van West-Vlaanderen nog niet bevestigen of hij onder de vlag van CD&V in 2024 naar de kiezer trekt. Hij liet ook optekenen dat hij hierover geregeld met zijn voorzitter Joachim Coens spreekt en dat hij een tendens ziet om af te stappen van de traditionele partijnamen. Hij betwijfelt echter of dat beter is. Wait and see.

Wat wel zeker is, is dat politieke partijen hierover volop nadenken. Is het een zwakgebod van traditionele partijen die in peilingen vaak nog met moeite de kaap van 10% overschrijden? In bepaalde gevallen wel. Niettemin is het nadenken over 'electorale winstmaximalisatie' van erg groot belang. Hiervoor moet je maar even 'bladeren' in het Decreet Lokaal Bestuur. Straks de grootste zijn, is van levensbelang, is een zaak van politiek overleven. Niet alleen krijgt de lijsttrekker van de grootste lijst straks gedurende 14 dagen het initiatiefrecht om een coalitie te vormen, nog belangrijker is het feit dat diegene met het hoogste aantal voorkeurstemmen op de

grootste lijst binnen de meerderheid de burgemeester levert. Politieke partijen maken dus, uiteraard begrijpelijk, hun rekening. Als men denkt om als afzonderlijke lijst onder het traditioneel label geen of nauwelijks kans te maken, gaat men op zoek naar andere politieke partijen om straks op één en dezelfde lijst te prijken. Het zijn bij wijze van spreken 'voorakkoorden' voor de verkiezingen. Sommigen vinden dit getuigen van een doorgedreven participatie. Ik meen dat de kiezer nu tenminste voor de verkiezingen weet waar hij of zij aan toe is. Voorakkoorden werden immers vaak in achterkamertjes bedisseld. Zijn ze hiermee volledig de wereld uit. Helemaal niet.

Deze 'rekenoefening' van de politieke partijen heeft ook te maken met het feit dat in 2024 de regionale, federale en Europese verkiezingen voor de lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2024 plaatsvinden. Lokaal willen politieke partijen met een traditioneel label ook vermijden dat wanneer hun partij verliest bij de verkiezingen enkele maanden voordien, zij in een slechte uitgangsspositie starten in de aanloop naar de verkiezingen van oktober 2024 of dat ze er finaal ook de electorale rekening voor betalen. Lokale partijen kiezen dus begrijpelijk electorale eieren voor hun geld. Is de politieke reshuffle op lokaal vlak het proeflaboratorium voor een politieke herverkaveling op de hogere politieke echelons? Het zou best wel eens kunnen.